

Причини таких явищ досить різноманітні: від гірничо-геологічних факторів до соціально-економічної ситуації в країні. Однак глобальною причиною є незадовільна інвестиційна політика стосовно вугільної галузі з боку держави. Тому в останні роки практично не проводилася реконструкція шахтного фонду, був відсутній уведення нових потужностей, технічне переоснащення шахт і основних технологічних процесів видобутку вугілля вироблялося в незначних масштабах.

Висновки. Економічний ріст будь-якої конкретної шахти, досягнення рентабельної роботи, не говорячи вже про виживаність у жорстких умовах ринку, можуть бути забезпечені за рахунок цілеспрямованої й економічно обґрунтованої господарської політики. І тут найважливішим, якщо не єдиним, є технічне переоснащення вугільного виробництва. Інші економічні заходи організаційного й комерційного характеру не можуть забезпечити значних результатів, якщо вони не ґрунтуються на подоланні технічної відсталості підприємства.

Бібліографічний список

1. **Бариленко В.И.** Совершенствование анализа себестоимости промышленной продукции. — Саратов: Изд. Сарат. ун-та, 1984. — 69 с.
2. **Амоша А.И.** Инновации в производстве: социально-экономический аспект. — К.: Наук. думка, 1992. — 192 с.
3. **Голов С.Ф., Ефименко В.И.** Учёт и контроль затрат: пути развития // Бухгалтерский учет. — 1991. — №11. — С. 8–11.
4. **Петрова В.И., Видяник В.И., Сыч Ю.Н.** Совершенствование методов бухгалтерского учета и экономического анализа. — М.: Финансы и статистика; Будапешт: Изд-во ун-та экон. наук, 1985. — 239с.

ГНАТЕНКО О.В., ЯМЧИНСЬКИЙ О.Л., ст. гр. Ф-54
Наук. кер.: Антонюк Н.А., асист.
Сумський державний університет,
м. Суми

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В АПК УКРАЇНИ

Проанализировано состояние АПК Украины за последние годы, рассмотрена проблематика отрасли, предложена концепция аграрных трансформаций.

Актуальність. Україна має значний геополітичний і ресурсний потенціали, що дозволило б зайняти їй одне з лідируючих місць у світі. Однак неефективна реалізація даних потенціалів ставить хрест на попередній оптимістичній ноті.

Значимість продукції АПК у забезпеченні продовольчої безпеки країни та вирішенні економічних аспектів у регіоні вимагає не тільки теоретичного обґрунтування подальшого її розвитку, але й практичних заходів, щодо реалізації стратегії формування ринку продукції АПК. Втрата Україною позицій на світовому ринку продукції АПК, низька конкурентоздатність продукції вітчизняних виробників зумовлена недостатньо обґрунтованою і невдало реалізованою аграрною реформою, недосконалою системою ринкових відносин, відсутністю обдуманих напрямків стратегічного АПК.

Процеси глобалізації економіки вимагають вибору інноваційної моделі подальшого розвитку нашої держави. У найближчій перспективі саме завдяки інноваціям можливе економічне зростання. Посилення інтеграції науки з виробництвом, широке впровадження наукових досягнень у практику роботи аграрних підприємств і організацій — важлива умова розвитку і підвищення ефективності

функціонування сільського господарства, його конкурентоспроможності.

Конкурентоспроможність АПК та й економіки України в цілому визначається не тільки обсягами виробництва, а перш за все існуванням інноваційної складової у виробництві. Від того, наскільки вагомою буде інноваційна складова економічного розвитку країни, залежить її стабільність та рівень розвитку розвитку національної економіки сьогодні та в майбутньому.

За допомогою інновацій можна досягти нового, якісного рівня виробництва, проте сільське господарство залишається найбільш консервативним до нововведень порівняно з іншими галузями. Основною метою інновацій в аграрній сфері є забезпечення економічності та екологічності сільськогосподарського виробництва. За нинішніх умов для України особливо важливим є активізація інноваційних процесів, які здатні забезпечити потрібний розвиток аграрної економіки. Через низьку платоспроможність населення на внутрішньому ринку саме експорт сільськогосподарської продукції може стати надійним джерелом для інноваційних процесів в АПК.

Розвиток інноваційної діяльності в АПК України — важливий напрям по нарощуванню конкурентних переваг, оскільки аграрна галузь економічно розвинутих країн поступово перетворюється в наукомістку галузь виробництва, що робить в перспективі конкуренцію з ними вітчизняного сільськогосподарського виробництва без подальших змін практично неможливою.

Внаслідок цього постає завдання формування ринкової системи мобілізації фінансових ресурсів та розробки інвестиційної політики для АПК. Збільшення технологічного розриву між Україною та розвинутими країнами світу спонукає до негайного введення інноваційних процесів у цю галузь.

Ціль дослідження: теоретичне обґрунтування і аналіз інноваційних трансформацій в АПК з метою покращення стану діючих підприємств і галузі в цілому.

Основна частина. Інноваційні високопродуктивні технології є рушійною силою економічного зростання. Саме технологічними зрушеннями обумовлені успіхи високорозвинених країн.

Існують різні ідеї й пропозиції щодо забезпечення продовольчої безпеки країни, мінімізації впливів внутрішніх та зовнішніх чинників, пошуку відповіді на доленосне для держави й села запитання: як реалізувати могутній потенціал АПК України, який, за переконанням багатьох, є саме тим сегментом національної економіки, що може стати локомотивом її економічного розвитку, виконати свою історичну роль — стати головною рушійною силою по виходу з економічної кризи, в якій опинилася держава.

У зв'язку з набуттям членства в СОТ АПК України працював у якісно нових економічних умовах. Відкривши торговельні кордони, держава більш гостро відчула наслідки світової фінансової кризи й притаманну їй ринкову нестабільність цін.

Стабілізація підприємств сприяла оновленню матеріально-технічної бази галузі, зокрема, збільшенню закупівлі сільгосптехніки, обладнання, добрив, засобів захисту рослин та інших ресурсів. За останні два роки сільгосптоваровиробники придбали лише техніки і обладнання на суму понад 17 мільярдів гривень, в тому числі на 10 мільярдів торік. Сьогодні в АПК реально впроваджується близько 600 інвестпроектів майже на 23 мільярди гривень.

В агропромисловому комплексі зосереджується — особливо в умовах фінансової кризи — одна з основних бюджетоформуючих та інвестиційних складових економіки держави. Торік надходження коштів до зведеного бюджету від агропромислового комплексу збільшилися на 40 відсотків і становили 17,3 мільярди гривень. Обсяг інвестицій в основний капітал галузі зріс на 12 відсотків, а рівень іноземних інвестицій — на 16. Надзвичайно ефективним стало

впровадження бюджетної програми пільгового кредитування сільгоспвиробників, що започаткована з 2000 року.

Головним чинником позитивних тенденцій в галузі, що протягом останнього часу мінімізував вплив елементів рецесії була злагоджена робота усіх гілок влади по законодавчо-нормативному забезпеченню її розвитку, що в свою чергу, продукує подальше удосконалення принципів управління й організації виробництва, освоєння сучасних технологій, активізацію використання наявних матеріально-технічних ресурсів. Цьому також сприяло збільшення фінансової підтримки, запровадження спеціальних режимів оподаткування, які саме й стали головними стимулюючими факторами інвестиційної привабливості.

Нині АПК дедалі більшою мірою відчуває тиск негативних явищ, переважно пов'язаних зі світовою фінансовою кризою. Уряди економічно розвинених країн у цій ситуації вдалися до застосування додаткових протекціоністських заходів щодо захисту своїх ринків продовольства та підтримки експорту. Це особливо негативно вплинуло на стан справ у країнах з перехідною економікою, до яких належить й Україна.

Вступивши до СОТ, Україна не могла у невідкладному порядку застосувати захисні заходи, тому її ринок опинився у прямій залежності від кон'юнктури світового ринку й протекціоністської політики розвинутих країн. це спричинило суттєву нестабільність на ринку і зниження цін на сировину.

Даються взнаки й внутрішні чинники, — різке обмеження купівельної спроможності населення, зменшення експортних поставок, практично зупинене кредитування підприємств, валютно-курсний фактор, зростання цін на енергоносії, а в харчовій промисловості й підходи щодо стримування цін з метою захисту внутрішнього споживача.

Також наявна деяка несправедливість з держпідтримкою різних типів підприємств. Наприклад, за статистикою дрібнотоварні селянські господарства виробляють 61 відсоток валової сільгосппродукції, але вони позбавлені нині будь-якої державної фінансової підтримки. В той же час лише 7 відсотків сільгосппідприємств отримали 3/4 всіх субсидій, а це майже 10 мільярдів гривень.

Держава повинна створити рівні умови для усіх типів сільгосппідприємств й докорінно реформувати напрями їх підтримки, а саме:

перейти від виробничих субсидій до незалежних від обсягу і типу виробництва прямих платежів;

створити рівні умови діяльності та доступу для всіх типів сільгосппідприємств з тим, щоб кожне маленьке дрібне підприємство мало перспективу стати крупнотоварним, а значить і конкурентоспроможним;

диференціювати державну підтримку окремо для виробників сільськогосподарської продукції та окремо для розвитку сільської місцевості.

І, нарешті, остаточно відійти від валових показників розвитку сільського господарства.

Механізм державного регулювання інноваційного процесу повинен стати засобом підвищення ефективності виробництва, що передбачає необхідність виконання таких основних заходів: акумулювати засоби на наукові дослідження та інновації шляхом концентрації ресурсів і механізмів перерозподілу бюджетних коштів, а також за рахунок формування спеціальних резервів; сформувати єдиний технологічний простір, що забезпечує сумісність нововведень і координувати інноваційну діяльність шляхом визначення загальних стратегічних орієнтирів інноваційної політики; стимулювати інновації шляхом заохочення конкуренції, фінансових субсидій, пільг учасникам інноваційного процесу, державного страхування інноваційного ризику, а також "інноваційного тиску" на суб'єкти господарювання, введенням санкцій за використання застарілої технології; створити правову базу

інноваційного процесу через формування необхідного законодавства і реально чинних механізмів його функціонування.

При аналізі доцільніше використовувати таку форму господарювання як приватне підприємство, так як вона зарекомендувала себе, як більш ефективна, оскільки представлена одноосібним власником, який орієнтований розвивати власне господарство над швидким накопиченням капіталу.

Таким чином, комплексне дослідження проблем конкурентоспроможності виробничих формувань АПК дає можливість максимально використовувати їх стратегічний потенціал.

Висновки. Як показує досвід країн з ринковою економікою, економічне становище аграрного сектора визначається можливістю його інвестування. В Україні при існуючому співвідношенні цін на сільськогосподарську і промислову продукцію в найближчі роки капітальні вкладення здійснюють тільки одиничні підприємства, а інвестиції що надходять не можуть змінити стану виробничого потенціалу сільського господарства і усього АПК.

Отже слід повернути підприємствам АПК втрачене. Для цього необхідно знайти джерела фінансування. Це можливо зробити лише за рахунок удосконалення міжгалузевих відносин. Держава має забезпечити рівні економічні умови для роботи різних галузей виробництва, враховуючи особливості їх діяльності, в першу чергу через цінову політику та цільові дотації.

Тільки комплексне розв'язання проблеми організації виробництва в підприємствах різних форм власності і господарювання та удосконалення економічного механізму, а також інвестиційні та інноваційні процеси, все це дасть змогу підвищити ефективність виробництва продукції АПК в Україні. Держава має стимулювати інвестиції у виробництво сільськогосподарської продукції, а для цього вона повинна створювати сприятливий інвестиційний клімат для залучення приватних та іноземних інвестицій.

Тому потрібна нова концепція аграрних трансформацій, зміна стратегії розвитку організаційних форм господарювання, більш чітке визначення основних пріоритетів національної стратегії відродження села й сільського господарства, а також визначення того, яка з форм господарювання на селі є оптимальнішою і ефективнішою в сучасних умовах.

Бібліографічний список

1. **Крисальний О.В.** Теоретико-методологічні основи розвитку інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві // основні напрями вискоєфективного розвитку пореформеного агропромислового виробництва в Україні на інноваційній основі. — К.: ІАЕ УААН, 2002. — С. 178–182.
2. **Саблук П.Т.** Структурно інноваційні зрушення в аграрному секторі України як фактор його соціально економічного зростання // Економіка АПК. — 2004. — №6. — С.3–8.
3. **Супіханов Б.К.** Про підвищення конкурентоздатності аграрного виробництва в сучасних умовах / Б.К. Супіханов // Економіка АПК. — 2008. — №5. — с.3–8.
4. **Трегобчук В.М.** Інноваційно-інвестиційний розвиток національного АПК: проблеми, напрямки механізм // Економіка України. — 2006. — №2. — С.4–12.